

Heide in het Polderland. — In „Natura” oppert Dr. v. d. Sleen de vraag, waar de heidevegetatie vandaan komt, die men zoo dikwijls in het Polderland waarneemt en vertelt dat de kleinsoon van een ooggetuige van de doorbraak van 1825 beweert, dat de kolk, toen in de Wormer ontstaan, gedempt is met zand uit de buurt van Bussum en dat daar dan misschien die heideplanten van afkomstig zijn.

Wel, we hebben dat zand heelemaal niet nodig. De doorbraak-kolken, die zoo menigvuldig in het polderland voorkomen, zijn in den regel nooit gedempt, maar hebben in vele gevallen een zeer mooi en rustig verlandingsproces doorgemaakt, waarbij eerst laagveen en moerasveen ontstonden, meestal echte trilvenen en daarop ontwikkelt zich dan heel natuurlijk een soort van hoogveenvegetatie met veenmos en haarmos, zonedauw, dophei, veenbes, addertong, koningsvaren, orchideeën (zelfs *Sturmia* en *Malaxis*). Gaandeweg komen ook elzen, wilgen, berken en gagel. Dergelijke terreinen nu vindt men niet alleen in die oude doorbraak-kolken, maar ook langs de laagveenmeren in Holland en Friesland. Heimans heeft in zijn deel van Door het Rietland een zeer getrouwe beschrijving gegeven van een dergelijk stuk, dat aan de Oosteinder Poel lag, maar sedert is ontgonnen. In het botanisch reservaat van het Naardermeer liggen enkele stukjes, die ook zeer mooi deze opeenvolging van plantengroei illustreren en daar die terreinen absoluut ongerept worden gelaten, kunnen wij de geleidelijke ontwikkeling precies volgen. Langs den Spaarndammerdijk tusschen Sloterdijk en Spaarndam liggen ettelijke van dergelijke stukjes o.a. dat bij de schans bij Halfweg, waar de hei zoo dicht staat, de echte struikhei, dat sommige wandelaars het al noemden „het diluviale stukje bij Halfweg”. We moeten vooral niet vergeten, dat we in ons land de echte normale laagveenvegetatie niet zoo heel dikwijls te zien krijgen, omdat alles zooveel mogelijk gebruikt wordt als weide en hooiland.

JAC. P. TH.

Roerdomp. — Voor het uitstalraam van een bekend preparateur te Zwolle zag ik de vorige week 14 ex. van deze vogel staan. Ik veronderstel, dat dit dier door de vorst makkelijk te bemachtigen is geweest, en er leelijk onder is huisgehouden. De roerdomp is toch een beschermde vogel?

Oosterbeek.

J. H. TUTEIN NOLTHENIUS.

De doode vogels van 1917. — Hierbij doe ik u een lijstje toekomen van vogels, die door de strenge vorst gedood waren en die grootendeels door ons ter praeparatie waren ontvangen. Gaarne zag ik, dat anderen hun bevindingen in *De Levende Natuur* ook eens mededeelden. Zoo zou er een lijst opgemaakt kunnen worden van dieren, die vooral van de strenge koude te lijden hebben gehad. De heer Bernink was nl. ook van plan, zoo vertelde hij mij, zijn bevindingen aan u op te sturen.

Dood gevonden en bij mij gebracht: Roek, *Corvus frugilegus*, 1 ex. uit Zwolle; Boomklover, *Sitta europaea*, 1 ex. uit Zwolle; Koolmees, *Parus major*, 3 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit Hilversum; Zwartkopmees, *Parus atricap*, 1 ex. uit Zwolle; Merel, *Turdus merula*, 4 ex. uit Zwolle; Kramsvogel, *Turdus pilaris*, 5 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit Hilversum; Zanglijster, *T. musicus*, 3 ex. uit Zwolle; Koperwiek, *T. iliacus*, 1 ex. uit Zwolle; Groene specht, *Gecinus viridis*, 2 ex. uit Zwolle; Zwarte specht, *Picus martius*, 1 ex. uit Rechteren (bij Dalfsen); IJsvogel, *Alcedo ispida*, 5 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit Aalten, 1 ex. uit Camp bij Schoorl, 1 ex. uit Oldebroeck, 1 ex. uit Dieren; Kerkuil, *Strix flammea*, 1 ex. uit Krabbendijke (Z.); Torenvalk, *Cerchneis tinnunculus*, 1 ex. uit Elburg; Boschduif, 2 ex. uit Zwolle; Blauwe reiger, *Ardea cinerea*, 2 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit Kampen, 1 ex. uit Akkrum, 1 ex. uit 't Loo, 1 ex. uit Tilburg; Roerdomp, *Botaurus stellaris*, 19 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit Middelburg, 1 ex. uit Westzaan, 1 ex. uit Hilversum, 1 ex. uit Maarsse, 2 ex. uit Wijhe, 1 ex. uit Hasselt, 1 ex. uit Kampen, 1 ex. uit Eext (Dr.), 1 ex. uit Wormerveer; Waterhoen, *Gallinula chloropus*, 12 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit Wormerveer; Meerkoet, *Fulica atra*, 17 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit Smilde (Dr.), 1 ex. uit Rijs (Fr.), 1 ex. uit Dedemsvaart; Doodaars, *Podiceps fluviatilis*, 2 ex. uit Zwolle, 1 ex. uit St. Oedenrode. Verder waren zeer veel vogels met de hand te grijpen, als Roerdampen, Waterhoentjes, Meerkoeten en Dodaarsen. Zoo werden mij gebracht een aantal vogels die half dood waren: 5 Roerdampen uit Zwolle; 15 Waterhoentjes uit Zwolle; 10 Meerkoeten uit Zwolle; 2 Steenuilen.

De slachtoffers onder de IJsvogels vielen in de eerste dagen der vorst.

Van gestorven Zoogdieren heb ik in al dien tijd niets vernomen.

Zwolle.

BENNEKERS, Praeparateur.

Pestvogels. — Gedurende de eerste vorstweek werden hier twee Pestvogels (mannetje en wijfje) waargenomen. Ze bleven hier ongeveer twee dagen en aten *Prunusbessen*.

Wageningen.

D. TOLLENAAR.